Voorstel

Cluster	**:** samenleving	**Nummer**	**:**
Portefeuillehouder	**:** Piet IJnsen	**Datum vergadering**	**:** 29 januari 2024
Onderwerp	**:** Regioplan Beschermd wonen		

Voorgesteld besluit

Het vaststellen van het regioplan 'De Fryske oanpak Beschermd Wonen vanaf 2022'.

Beoogd effect

Met het vaststellen van het plan wordt een soepele overgang bewerkstelligd van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis in de eigen omgeving. Hiermee kunnen mensen zo lang mogelijk veilig, gezond en zelfstandig in de eigen vertrouwde omgeving blijven wonen en de kans krijgen om goed mee te doen in de samenleving. Dit is het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Inleiding

Voor u ligt het regioplan 'De Fryske oanpak Beschermd Wonen vanaf 2022'. Het regioplan is door de Friese gemeenten en samenwerkingsconstructie Sociaal Domein Fryslân (SDF) opgesteld naar aanleiding van de afspraak om van beschermd wonen en maatschappelijke opvang een taak van alle gemeenten te maken (doordecentralisatie) in plaats van alleen van de centrumgemeenten. Het regioplan beschrijft de visie op beschermd wonen in Friesland, hoe de Friese gemeenten invulling gaan geven aan deze taak en hoe de middelen over de Friese gemeenten worden verdeeld.

Beschermd Wonen maakt onderdeel uit van de Wmo en is voor mensen die niet zelfstandig of met begeleiding thuis mee kunnen doen. Zij hebben een specialistische vorm van wonen en zorg nodig. De Wmo definieert beschermd wonen als volgt: "*wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving*".

Hoewel dit de huidige definitie is in de wet, is dit een vrij nauwe benadering, voornamelijk op het punt '*wonen in een accommodatie van een instelling'.* Naar aanleiding van het rapport 'Van beschermd wonen naar beschermd thuis' van de commissie Dannenberg (2015) is de behoefte ontstaan om een verschuiving op gang te brengen naar meer ambulante vormen van ondersteuning waarbij meer focus is op netwerken in de wijk en ondersteuning bij mensen thuis. De gedachte hierachter is dat wanneer mensen in hun eigen wijk blijven wonen, zij meer sociale contacten hebben en hierdoor gemakkelijker meedoen aan de samenleving. Echter is thuis blijven wonen met ambulante ondersteuning niet voor iedereen de beste oplossing. Voor die inwoners zijn specialistische voorzieningen tijdelijk of voor een langdurende periode beschikbaar. Hierbij wordt bekeken wanneer uitstroom naar de eigen woning mogelijk is. De ondersteuningsbehoefte van de cliënt is het uitgangspunt.

In hoofdstuk 2 van het regioplan is de tijdslijn geschetst van de ontwikkelingen ten aanzien van de doordecentralisatie van de taken naar de gemeenten. Om de taken te decentraliseren naar de gemeenten is het nodig om een woonplaatsbeginsel in te voeren met een daarmee samenhangend financieel verdeelmodel. De invoering van het woonplaatsbeginsel is al meerdere malen uitgesteld. In 2023 is het dossier controversieel verklaard als gevolg van het demissionair verklaren van het kabinet. Er wordt nu gekoerst op invoering van het woonplaatsbeginsel op 1 januari 2025.

Ondanks dat een definitief besluit op landelijk niveau op zich laat wachten, hebben de Friese gemeenten afgesproken om het regioplan ter vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraden. Het Rijk heeft aangegeven dat de inhoudelijke doordecentralisatie door moet gaan, ondanks dat de randvoorwaarden (woonplaatsbeginsel en financieel verdeelmodel) nog niet definitief zijn vastgesteld. De Friese gemeenten hebben de visie en de aanpak helder. Na de instemming door de gemeenteraden kunnen de gemeenten vanuit deze visie gaan werken.

Achtergrondinformatie

Op Ameland is geen accommodatie van een instelling voor beschermd wonen. Hierdoor ligt de focus op Ameland al op het ambulant organiseren van passende ondersteuning, tenzij het echt niet kan of wenselijk/veilig is ('*Een leven lang op Ameland tenzij…*'). In situaties waarbij thuis blijven wonen (tijdelijk) geen optie is, komt een verblijf in een intramurale zetting op het vaste land in beeld. De praktijksituatie op Ameland komt dus al sterk overeen met de visie *van beschermd wonen naar beschermd thuis*. De belangrijkste wijziging voor Ameland is het woonplaatsbeginsel en daarmee de verschuiving van de financiële verantwoordelijkheid (zie onderdeel 'Kosten en dekking').

Argumenten

1.1 Met het regioplan 'De Fryske oanpak Beschermd Wonen vanaf 2022' ligt er een goed plan voor de samenwerking tussen de Friese gemeenten in het kader van Beschermd Wonen en wordt voldaan aan de verplichting van het Ministerie van VWS om een regionaal plan op te stellen.

Sinds beschermd wonen in 2015 een taak is geworden van centrumgemeente Leeuwarden, werken de Friese gemeenten al samen aan de inrichting van beschermd wonen in Friesland. Nu het Rijk verondersteld dat gemeenten beter in staat zijn om de overgang te maken van beschermd wonen naar beschermd thuis, hebben de Friese gemeenten gezamenlijk gewerkt aan een plan voor de doordecentralisatie. Het voorliggende regioplan is hiervan het resultaat. Naast inhoudelijke afspraken en inkoop, werken de gemeenten samen aan een zo eerlijk mogelijke financiële verdeling van de kosten van beschermd wonen.

1.2 Met de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis kunnen mensen zo lang mogelijk veilig, gezond en zelfstandig in de eigen vertrouwde omgeving blijven wonen en de kans krijgen om goed mee te (blijven) doen in de samenleving.

Op deze manier hebben deze mensen meer sociale contacten en is het gemakkelijker om goed mee te (blijven) doen aan de samenleving. Door de eilandgrenzen en beschikbare voorzieningen, ligt op Ameland al de focus op het ambulant organiseren van passende ondersteuning, tenzij het echt niet anders kan of wenselijk/veilig is. De praktijksituatie op Ameland komt dus al sterk overeen met de visie van beschermd wonen naar beschermd thuis.

1.3 Het is aan de gemeenteraad om het regioplan vast te stellen.

Gelet op de kaderstellende taak is het aan de gemeenteraad om het regioplan vast te stellen.

Kosten en dekking

Het vaststellen van het regioplan heeft vooralsnog geen financiële gevolgen voor de gemeente. In het portefeuillehoudersoverleg SDF is afgesproken (uitgangspunt hierbij was nog de doordecentralisatie per 1-1-2024) dat we in 2024 en 2025 nog gaan werken met een regionaal budget. De middelen van de individuele gemeenten worden belegd bij de centrumgemeente en vanuit dit budget wordt beschermd wonen in Friesland bekostigd. In deze periode wordt via een dashboard gemonitord wat de situatie financieel zou zijn geweest, als iedere gemeente de eigen kosten (volgens het nieuwe woonplaatsbeginsel) draagt. Op basis van deze gegevens wordt een verdeelsleutel gemaakt die het best passend is voor de Friese gemeenten. Als hier afspraken over zijn gemaakt, wordt het regionale budget losgelaten.

Ook qua inkoop heeft de vaststelling van het regioplan nu geen gevolgen. Op basis van de regiovisie en het concept regioplan Beschermd Wonen is voor de periode 2022-2026 Beschermd Wonen gezamenlijk ingekocht door de Friese gemeenten.

Risico's of kanttekeningen

De doordecentralisatie was oorspronkelijk voorzien per 1 januari 2021. In juli 2019 heeft het Rijk besloten de doordecentralisatie van taken naar de individuele gemeenten door te schuiven van 2021 naar 2022. Sindsdien is deze doordecentralisatie nog een paar keer uitgesteld (deze ontwikkelingen staan beschreven in hoofdstuk 2 van het regioplan). De beoogde ingangsdatum is nu 1 januari 2025.

Planning en uitvoering

- Besluitvorming door de gemeenteraden van de Friese gemeenten in januari of februari 2024;
- De uitvoering van de aanpak beschermd wonen zoals beschreven in het regioplan start na de besluitvorming. De financiën worden gemonitord om na de definitieve doordecentralisatie tot een reële kostenverdeling te komen.
- Beoogde ingangsdatum doordecentralisatie 1 januari 2025.

Het college van burgemeester en wethouders,

Leo Pieter Stoel	Iwan Valk
burgemeester	secretaris-directeur

Besluit

Cluster	**:** samenleving	**Nummer**	**:**
Portefeuillehouder	**:** Piet IJnsen	**Datum vergadering**	**:** 29 januari 2024
Onderwerp	**:** Regioplan Beschermd wonen		

De raad van de gemeente Ameland,

Overwegende
- De behoefte om een verschuiving op gang te brengen naar meer ambulante vormen van ondersteuning waarbij meer focus is op netwerken in de wijk en ondersteuning bij mensen thuis;
- Het Rijk verondersteld dat gemeenten beter in staat zijn om de overgang te maken van beschermd wonen naar beschermd thuis en daarom de taak beschermd wonen wil decentraliseren van de centrumgemeenten naar alle gemeenten;
- Het regioplan ‘De Fryske oanpak Beschermd Wonen vanaf 2022’ tot stand is gekomen door een samenwerking tussen de Friese gemeenten en samenwerkingsconstructie Sociaal Domein Fryslân;
- Het regioplan ‘De Fryske oanpak Beschermd Wonen vanaf 2022’ de uitvoering van de taak beschermd wonen in Friesland beschrijft en hoe de financiële middelen over de Friese gemeenten worden verdeeld;

besluit

het regioplan ‘De Fryske oanpak Beschermd Wonen vanaf 2022’ vast te stellen

Ballum, 29 januari 2024

Leo Pieter Stoel
voorzitter

Jacqueline Metz
griffier